

СТАНОВИЩЕ

От: доцент д-р Галя Димитрова Панайотова

Тракийски университет - гр. Ст. Загора, Аграрен факултет,
научна специалност Агрохимия

Относно: дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките“ по научна специалност Растениевъдство в АФ при ТУ

Автор на дисертационния труд: Свilen Пенчев Райков, професор, д-р

Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“

Тема на дисертационния труд: Технологични и селекционни решения за отглеждане на цвекло за технически и семепроизводни цели

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1742/06.07.2016 год., допълнена със заповед № 2204/15.09.2016 г. на Ректора на Тракийски университет – Стара Загора

1. Информация за кандидата

Проф. д-р Свilen P. Райков е роден през 1957 г. През 1982 г. завършва ВСИ „В. Коларов“ – Пловдив като инженер агроном. От 1983 до 2002 г. е научен сътрудник в ИЗЦ „Проф. И. Иванов“ – гр. Шумен. През 1995 г. придобива научната степен „кандидат на селскостопанските науки“. От 2004 г. е доцент в ШУ „Епископ Константин Преславски“, а от 2015 г. е професор. Ръководител е на катедра „Аграрни науки и растителна защита“.

2. Кратка характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд обхваща 409 страници, включващ общоприетите за научен труд структурни раздели, разработени в много добро съотношение. Резултатите от проведените експерименти са представени на 279 страници и са онагледени със 131 таблици и 47 фигури, съобразени със спецификата на конкретните показатели, както и с големия брой полски и лабораторни изследвания, отразени в методиката на научния труд. Използваната методология е адекватна на поставените задачи. Експерименталната постановка е добре планирана и изпълнена.

Основната цел на проучването, а именно да се изследват основни звена от технологиите и се предложат оптimalни технологични и селекционни решения при отглеждане на цвекло за технически и семепроизводни цели, е изпълнена. За реализирането на целта успешно са изпълнени 7 основни задачи, свързани с елементи на агротехниката, със сравнителни изследвания

и селекционна оценка на линии цвекло, с икономическа ефективност на интегрираната борба с вредителите в семепроизводството на цвекло.

В списъка с литература са посочени 453 източника, от които 233 броя на кирилица. Големият брой цитирани заглавия са от последните 15 години, но са включени и по-стари източници, разкриващи хронологията на разглежданите проблеми. Темите в литературния преглед съответстват на представените изследвания.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Представеният дисертационен труд е изготвен в резултат на изключително голяма по обем разностраница изследователска дейност. Проблемите са значими за агротехниката и семепроизводството на техническо, кръмно и захарно цвекло, не само у нас. Обобщени са резултати от дългогодишни полски и лабораторни изследвания като експерименталният материал компетентно е представен по опити. Методите са съвременни, анализите са проведени прецизно. Получените резултати са обобщени и интерпретирани правилно, на добър научен стил. Добро впечатление прави съвременното ниво на използваните аналитични методи и подходи.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Принципно съм съгласна с формулираните от дисертанта 8 научни и приложни приноси. Основните постижения от разработената дисертация са свързани с установяване първостепенната роля на обработката на почвата в сравнение с хербицидите; установяване оптimalни торови норми на макро- и микроелементи за цвекло; посочване влиянието на фактори (обработка, хербициди, болести, торове, гъстота на посева, генотип), влияещи върху кълняемостта на semenata; установяване влиянието на гъбни болести при цвеклото и устойчивостта на сортовете; влиянието на биологично активни вещества; посочване на регресионни зависимости между изпитвани фактори и установени показатели.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Дисертационният труд е изграден въз основа на 37 научни публикации, от които 24 бр. в чуждестранни издания и 13 бр. в български списания. Съществена част от публикациите са в утвърдени международни списания. Прави впечатление, че публикациите са добре мотивирани, оформени са с широка литературна обосновка, задълбочена аналитична част и изводи.

Статиите са цитирани общо 39 пъти, в преобладаващата си част в чуждестранни издания – факт, доказващ високото признание на дисертационния труд от научната общност. Голяма част от публикациите са на английски език, което при активната публикационна дейност осигурява широко участие на проф. Райков в международни научни прояви.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат е изготвен съгласно изискванията, коректно представя дисертационния труд, систематизирано са отразени получените резултати, изводи и препоръки.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

1. Кои от посочените Ваши приноси бихте определили като оригинални, като установено за пръв път или с потвърдителен характер?
2. Не са представени списъци по критериите от предходни процедури за научна степен и академична длъжност, особено списък с публикации, което води до съмнение за достоверност.
3. Методиката на изследванията трябва да е отразена в раздел Материал и методи, а не и в Резултати и обсъждане (стр. 282, 284, 285).
4. Има ли утвърден продукт за внедряване – технология или елемент от нея, с включени актуални резултати от изследванията в дисертационния труд.
5. Не навсякъде в дискусията е разграничен прехода между чужди и собствени изследвания.
6. Добре би било да са отстранени редица допуснати технически пропуски (различен шрифт, разред, правописни грешки, липса или излишни интервали, ненужни точки след заглавия и в антетки на таблици, неправилно цитиране на автори, липса на подпись на кандидата върху представените по процедурата документи и др.).

8. Заключение

Представената дисертационна разработка е многостранна, със значим иновативен и приносен характер за теорията и практиката по отглеждане на цвекло. В съвкупност наукометричните показатели на проф. Свилен Райков, свързани с дисертационния труд, отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и на Правилника за неговото приложение, както и на изискванията на Тру за придобиване на научната степен „Доктор на науките”.

Това ми дава основание да оцена **ПОЛОЖИТЕЛНО** дисертационния труд и да гласувам „**ЗА**” присъждане на научната степен “Д-р на науките”.

Препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури също да гласуват положително, а Факултетният съвет на АФ при Тру да присъди научната степен “Доктор на науките” на проф. д-р Свилен Пенчев Райков в област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.1. Растениевъдство, научна специалност Растениевъдство.

Дата: 18.10.2016 г.
гр. Стара Загора

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО: .....
(доц. д-р Г. Панайотова)